

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ПСИХОЛОГІЇ, ІСТОРІЇ ТА СОЦІОЛОГІЇ
КАФЕДРА ФІЛОСОФІЇ, СОЦІОЛОГІЇ ТА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ**

**ЧИННИКИ МОТИВАЦІЇ ДО ВОЛОНТЕРСТВА ПІД ЧАС
РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ**

Кваліфікаційна робота (проект)

на здобуття ступеня вищої освіти магістр

Виконала: здобувачка II курсу 07-211М групи
заочної форми навчання
спеціальності 231 Соціальна робота
освітньо-професійної програми «Соціальна робота»
Надія МІНДАБАЄВА

Керівник: к.соц.н., доцентка Тетяна ЧЕРКАШИНА

Рецензент: голова дитячого інтеграційного простору
ПОРУЧ SPACE Благодійного фонду "Волонтерська
спілка "ПОРУЧ"
Крістіна ГОЛОВЧЕНКО

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
Розділ 1. Теоретичні аспекти вивчення волонтерської діяльності.....	7
1.1. Волонтерство як особливий вид соціально-культурної діяльності.....	7
1.2. Нормативно-правове регулювання волонтерської діяльності в Україні.	12
Розділ 2. Мотивація до волонтерства в умовах російсько-української війни.....	18
2.1. Види мотивації до волонтерства.....	18
2.2. Основні чинники мотивації до волонтерства під час російсько-української війни: результати опитування.....	25
ВИСНОВКИ.....	42
СПИСО ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	46
ДОДАТКИ.....	52
Додаток А. Анкета для виявлення основних чинників мотивації до волонтерства під час російсько-української війни.	

ВСТУП

Протягом свого існування Україна неодноразово боролася за право бути суверенною та вільною державою, зберігати власну культуру та самостійно визначати свій шлях розвитку. Країна неодноразово стикалася з новими викликами на шляху до перемоги. Це прагнення до свободи та відповідальність за майбутнє нашої держави є спадком, який ми отримали від попередніх поколінь. Сьогодні Україна знову зіштовхнулася з серйозними випробуваннями, які вимагають від нас максимальної мобілізації сил і ресурсів, а також пошуку мужності та витримки. Люди по всій країні об'єднані ідеєю Перемоги, підтримуючи одне одного у прагненні бачити Україну сильною та незалежною в майбутньому. Наразі надзвичайно важливо зрозуміти, що саме мотивує цих людей діяти, що допомагає їм утримувати такий важливий для країни фронт — волонтерський.

Міжнародне співтовариство визнає волонтерський рух як інструмент збереження та зміцнення загальнолюдських цінностей, сприяння реалізації прав та обов'язків громадян, а також розвитку особистості через усвідомлення власного потенціалу.

У Всесвітній Декларації Волонтерства зазначено, що волонтерська діяльність є основою громадянського суспільства, оскільки вона приносить у життя людей прагнення до миру, свободи, безпеки та справедливості. Активна участь у волонтерстві дозволяє людині впливати на суспільні та державні процеси, сприяючи її розвитку, самоповазі, духовному збагаченню та особистісному зростанню.

Волонтерство здатне існувати в будь-яких умовах, незалежно від політичних чи економічних обставин та законодавства країни, навіть якщо немає підтримки або сприятливих умов з боку держави. Адже волонтерські ініціативи виникають за внутрішнім покликом людини. Волонтерська діяльність є рушійною силою змін і важливим ресурсом для суспільства, в

якому ми живемо. Варто зазначити, що правильно організований та скоординований процес волонтерства дозволяє досягати значних результатів.

Актуальність цього дослідження полягає в необхідності проаналізувати та зрозуміти фактори, які впливають на волонтерську діяльність у громадських організаціях під час повномасштабного вторгнення. Воєнний конфлікт сучасності має значні соціальні та гуманітарні наслідки, і громадські організації відіграють вирішальну роль у наданні допомоги. Волонтерство є важливою складовою цього процесу, адже воно дозволяє залучити значну кількість добровольців для надання необхідної підтримки. Однак, для ефективного планування роботи громадських організацій і управління їхніми ресурсами, надзвичайно важливо розуміти, що мотивує людей брати участь у волонтерстві в умовах війни.

Огляд сучасного стану цієї проблеми базується на дослідженнях провідних фахівців у сфері волонтерської діяльності.

Велику кількість досліджень у сучасній науці представлено в працях таких вчених, як В.Болотової [2], Н.Вайніловичи [4], В.Вашкович [5,6], І.Мазія [24,25], Н.Міненко [27], Т.Яцюк [43] та інших.

Питання мотивації людей до заняття суспільно-корисної діяльності вивчали А. Маслоу, Д. Маккеланд, О. Леонт'єв, Л. Божович.

Хоча існує чимало наукових праць, присвячених волонтерству, дослідженню умов, за яких воно здійснюється, явище потребує подальшого вивчення для забезпечення ефективності, регулювання та контролю такого виду діяльності. Тому наукові дослідження в цій галузі залишаються актуальними.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Кваліфікаційна робота була виконана в межах наукової теми кафедри філософії, соціології та соціальної роботи «Сучасні технології формування професійної діяльності в умовах трансформації українського суспільства» (державний реєстраційний номер 0117U006790). Тема роботи була представлена та затверджена на засіданні кафедри філософії, соціології та

соціальної роботи (протокол від 11.09.2023 р. № 1 і від 02.09.2024 р. № 1), а також офіційно закріплена наказом Херсонського державного університету.

Об'єктом дослідження є волонтерська діяльність.

Предмет дослідження - мотивація до волонтерської діяльності під час російсько-української війни.

Метою кваліфікаційної роботи є аналіз чинників мотивації до волонтерської діяльності під час російсько-української війни.

Виходячи з мети дослідження, нами було виокремлено наступні **завдання дослідження**:

- дослідити волонтерство як особливий вид соціально-культурної діяльності;
- проаналізувати нормативно-правове регулювання волонтерської діяльності в Україні;
- дослідити види мотивації до волонтерства;
- виявити основні чинники мотивації до волонтерства під час російсько-української війни

У нашій роботі використовувались метод аналізу документів, зокрема для вивчення нормативної бази регулювання волонтерської діяльності, метод опитування для виявлення основних мотивів до волонтерської діяльності під час російсько-української війни.

Наукова новизна отриманих результатів: було детально досліджено поняття «волонтерство», «мотивація», «мотивуючі чинники», які мають значне поширення в сучасному суспільстві, особливо в умовах російсько-української війни. Також було проведено опитування експертів-волонтерів із різних міст та організацій для визначення основних факторів, що впливають на їхню особисту мотивацію до волонтерства під час війни.

Практична значущість. Теоретичні матеріали дослідження можуть стати корисними для кураторів академічних груп, соціальних педагогів, психологів, соціальних працівників та самих волонтерів для глибшого ознайомлення з питаннями волонтерства, правовими аспектами регулювання

волонтерської діяльності, проблемою професійного розвитку волонтерів та мотиваційними чинниками, які спонукають.

Матеріали та результати кваліфікаційної роботи також можуть бути застосовані при розробці науково-методичних посібників, підготовці до навчальних занять, які стосуються волонтерської діяльності, мотивації та залучення до волонтерства, а також у навчальному процесі здобувачів, викладачів вищих навчальних закладів, членів громадських і волонтерських організацій.

Апробація результатів дослідження. Дослідження та його результати було предметом обговорення й розгляду на засіданнях кафедри філософії, соціології та соціальної роботи (протокол від 11.09.2023 р. № 1, від 02.09.2024 р. №1) та під час попереднього захисту кваліфікаційних робіт. Результати дослідження стали предметом доповіді під час I Регіональної науково-практичної конференції «Теорія та практика соціальної роботи: досвід, сучасний стан, стратегії» для здобувачів вищої освіти та молодих науковців (03-04 грудня 2024 року, м. Івано-Франківськ). Результати дослідження лягли в основу наукової публікації: Міндабаєва Н. Чинники мотивації до волонтерства під час російсько-української війни. *Магістерські студії: електронний альманах. 2024. Вип. XXIV. С.*

Структура кваліфікаційної роботи. Дана робота включає вступ, два розділи, чотири підрозділи, висновки, список використаних джерел (43 найменування) та додатки. Основний текст роботи викладено на 44 сторінках.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ВИВЧЕННЯ ВОЛОНТЕРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

1.1. Волонтерство як особливий вид соціально-культурної діяльності

Поняття «волонтерство» спочатку увійшло до нашого вжитку разом із такими категоріями, як «громадянське суспільство», «демократія» та «громадські організації».

Волонтерство є основою громадянського суспільства, оскільки без участі волонтерів складно уявити діяльність громадських організацій та благодійність. Без їхньої допомоги стає неможливим ефективний контроль суспільства за діями влади та бізнесу, а також бракує енергії для розвитку суспільства, підтримки тих, хто потребує допомоги, і творчих рішень для соціальних проблем.

Волонтерство часто сприймається як покликання, прагнення людини приносити користь суспільству. Однак воно також дає можливість здобути корисні знання та навички, які можуть бути застосовані у професійній сфері.

Термін «волонтер» походить від французького слова *volontaire*, що своєю чергою походить від латинського *voluntarius*, яке означає «добровільний». Визначення волонтерства може варіювати залежно від контексту та джерела.

Наприклад, Організація Об'єднаних Націй визначає волонтерську діяльність як «добровільну роботу, яку людина виконує без отримання фінансової винагороди за свій час та зусилля» [10].

Деякі автори, наприклад, Erlich та Witty (1967) досліджували волонтерство в США у 60-х роках минулого століття і визначають волонтерство як добровільну діяльність, яка здійснюється в громаді та призначена для досягнення певних цілей, що не пов'язані з отриманням фінансової вигоди.

Подібне визначення наводити Б. Молодецький: «Волонтерство — це форма безкоштовної допомоги, що надається організаціям та іншим групам, які потребують підтримки, без будь-якої матеріальної винагороди» [за 38].

В Україні інші законодавчі акти, що регулюють волонтерство, зокрема, Закон «Про волонтерську діяльність», який визначає поняття волонтерської діяльності. Відповідно до цього закону «волонтерська діяльність — це добровільна, соціально спрямована та неприбуткова діяльність, яку залучають волонтери шляхом надання волонтерської допомоги». У свою чергу, «волонтерська допомога» діє як робота та послуги, які пропонуються і надаються волонтерам безкоштовно [11].

Волонтерство — це шляхетна діяльність, яка потребує не тільки часу та зусиль, а й особливого підходу до надання допомоги іншим. Це не лише безкоштовна праця, але й важливий внесок у розвиток громади, спосіб продемонструвати свою активність як громадянина та турботу про ближніх. Зростаюча залученість людей до волонтерства підкреслює важливість розуміння основних принципів і етики, що лежать в основі цієї діяльності.

Волонтерство, як соціокультурний феномен, тісно пов'язане з еволюцією цивілізації. В історії людства важко знайти суспільство, в якому б не існували принципи добровільної та безкорисливої допомоги. Завжди були люди, для яких самореалізація і особистісний розвиток відбувалися через працю на благо інших. Зараз століть релігійні установи та церкви заохочували благодійність і волонтерство, формуючи альтруїстичну свідомість серед людей. Вивчаючи розвиток волонтерства, можна зробити висновок, що суспільний рух виник у цих західних країнах, а першими волонтерами стали самаритяни — невелика етно-релігійна група, яка компактно проживає в Ізраїлі, яка почала надавати допомогу всім, хто її споживав.

Більш чітко можна говорити про виникнення волонтерства з середини ХІХ століття. 1859 рік визнаним роком, коли народився волонтерський рух у світі. Саме в цей час Анрі Дюран, французький письменник та журналіст, вражений наслідками кривавої битви при Сольферіно, запропонував створити

Червоний Хрест — організацію, яка діяла на волонтерських засадах і надавала першу медичну допомогу пораненим та полоненим.

Принципи, які сформулював Анрі Дюран, досі є основою для багатьох волонтерських організацій у світі [19].

Сьогодні волонтерська діяльність розвивається як активний вид соціальної активності, що характеризується відсутністю фінансової винагороди (винагорода не повинен особливо перевищувати вартість виконаної роботи), добровільністю та користю для осіб або груп, які підтримують допомогу, або для суспільства загалом, а також для навколишнього середовища. Волонтерство може бути організованим або неформальним, виконуватися індивідуально чи в групах, а також у рамках громадських або приватних організацій.

Соціолог Є. Холостова визначає термін «волонтер» як особу, яка діє за власними бажаннями і з власної ініціативи, а не під тиском. Вони можуть займатися діяльністю як у неформальному порядку, так і безкоштовно в державних чи приватних організаціях у сферах медицини, освіти або соціального захисту, а також бути частиною добровільних організацій. У сучасному контексті волонтери розглядаються як члени громадських об'єднань, що мають соціальну мету [за 2, с.47-57].

Волонтерству надають економічне значення, відсутність праці волонтерів не є оплачуваною, і вони забезпечують ті завдання, за які штатним працівникам довелося б сплачувати. Значення волонтерства для суспільства підкреслено у Всесвітній декларації добровільництва 2001 року [за 39].

Деякі дослідники вважають ХХ століття важливою віхою в розвитку волонтерського руху. Проблеми, пов'язані зі свободою діяльності, а також моральні принципи і категорії, що лежать на основі волонтерства, такі як альтруїзм, доброта, свобода волі, співчуття та безкористність, були предметом дослідження багатьох вітчизняних.

Неважливо, що мотивує людину стати волонтером, вона має можливість допомагати іншим, не завдаючи шкоди собі. Дослідження статусу

волонтерів у світі показує, що правове регулювання волонтерської діяльності необхідне для забезпечення захисту добровольців та їх відокремлення [23].

Аналіз ознак волонтерської діяльності показує, що вона має багатогранний характер, що виходить за межі простої безкоштовної праці. Розгляньмо ці ознаки детальніше:

Відсутність фінансового прибутку. Основною характеристикою волонтерства є добровільна допомога без матеріальної вигоди. Випадки, коли волонтери отримують матеріальну допомогу для покриття основних витрат (наприклад, проживання, транспорт) в рамках міжнародних організацій, свідчать про підтримку волонтерів, але не перетворюють їх на найманих працівників. Це підкреслює важливість підтримки волонтерів без заміни трудової діяльності.

Активна участь. Волонтерська діяльність вимагає активних дій, що підкреслює потребу конкретних дій та зусиль волонтера. Просто мати думки або бажання не є достатнім для визначення участі у волонтерстві.

Добровільність. Важливо, що волонтерська діяльність обґрунтовується особистою мотивацією. Вона не є результатом примусу.

Соціальна діяльність. Волонтерська діяльність повинна приносити користь не тільки волонтеру, а й суспільству в цілому. Це підкреслює важливість суспільної солідарності та участь у добробуті громади.

Громадське охоплення. Волонтерство реалізується в рамках громадянського суспільства, що забезпечує прозорість та залучення інших громадян. Це сприяє розвитку активної громади та досягне рівня соціальної відповідальності.

Правове регулювання. Наявність договорів, що регулюють волонтерську діяльність, є комерційним аспектом, через це формує юридичну основу для участі волонтерів.

Витрачання власного часу. Важливим елементом волонтерства є те, що волонтери потребують вільний час для допомоги іншим. Це підкреслює відданість та щирість їх намірів.

Захист уразливих. Волонтерська допомога надається тим, хто потребує підтримки. Волонтери залишаються голосом для тих, хто не може самостійно висловити свої потреби або захистити свої права.

Ціль суспільної безпеки. Основним призначенням волонтерської діяльності є створення суспільства, де кожен відчуває себе вільним, потрібним і не забутим [5, с.39-44].

Основні принципи волонтерської діяльності досить широкі, але їх можна зобразити у вигляді рисунку (див. рис. 1.1)

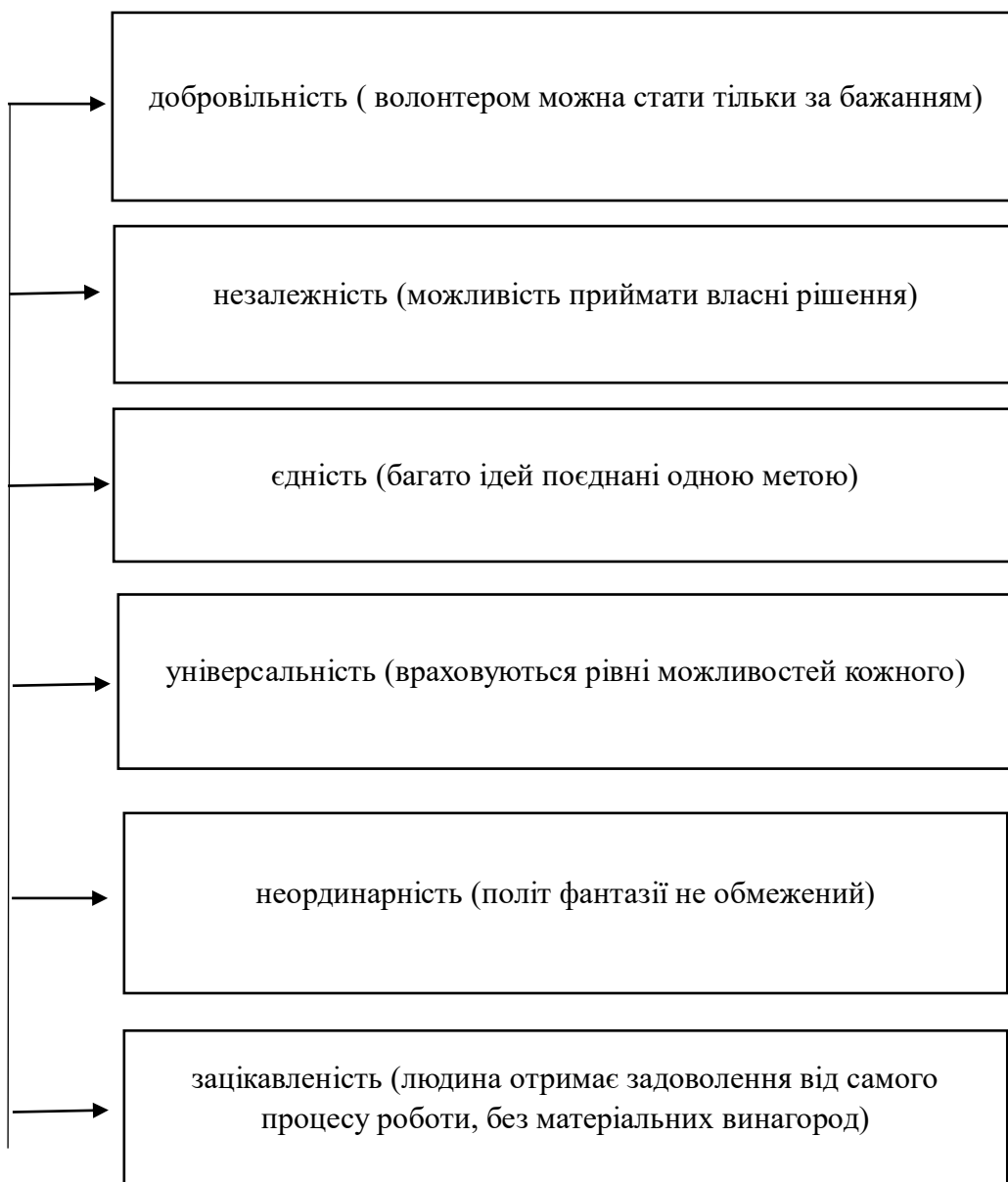

Рис.1.1. Основні принципи волонтерської діяльності

Сьогодні волонтерські організації діють у 80 країнах світу, де близько 110 мільйонів людей прилучаються до добровільних програм, спрямованих на підтримку освіти, охорони здоров'я, екології, соціального захисту та інших сфер.

Волонтерська діяльність є одним із найпоширеніших проявів добровільної праці. Щоб бути відповідальним і результативним волонтером, необхідно враховувати певні правила і етичні стандарти. Такі правила не тільки сприяють продуктивності, але й забезпечують надання допомоги з повагою до потреб інших.

Про важливість волонтерської діяльності йдеться у численних міжнародних програмах та документах. Ще в 1985 році було започатковано Міжнародний день волонтерів, який відзначається 5 грудня.

Тепер Генеральна асамблея ООН звернулася до урядів із закликом підтримати інформацію про діяльність волонтерів, щоб залучити до цього руху більше людей з різних сфер. У 2001 році цей рух отримав особливу увагу, після чого був оголошений Міжнародним роком волонтерів. У рамках цієї ініціативи ООН провела міжнародні дослідження і рекомендувала державам інтегрувати волонтерство в національні соціально-економічні стратегії, усунути правові та податкові перешкоди для волонтерської діяльності, а також надати волонтерам належний соціальний захист і правовий статус, поважаючи їх незалежність.

1.2. Нормативно-правове регулювання волонтерської діяльності в Україні

Традиції взаємопідтримки завжди були властиві українцям. Людей, які займалися цією діяльністю, називали громадськими активістами, альтруїстами, благодійниками, волонтерами та іншими подібними термінами.

На думку дослідниці А. Огорчак, «українці завжди піклувалися про людей похилого віку, немічних, вдів та сиріт. Сильні допомагали слабким.

Важливі справи вирішували спільно. Чуйність і доброта у стосунках між людьми вражали мандрівників, які прибували з далеких країн». Відомими є імена таких постатей, як Костянтин Острозький, Петро Сагайдачний, Іван Мазепа та Михайло Грушевський, які прославилися не лише як політичні діячі, але й як меценати та благодійники» [за 43, с.112-119].

Згідно з дослідженнями українського науковця Н. В. Заверико, волонтерський рух в Україні має понад столітню історію. Першими волонтерами можна вважати членів Червоного Хреста, які організовували добровільний набір сестер милосердя для роботи в шпиталях та лікарнях для малозабезпечених [6].

У законі України «Про волонтерську діяльність» «волонтерська діяльність визначена як добровільна, соціально спрямована, неприбуткова діяльність, що здійснюється волонтерами шляхом надання волонтерської допомоги. Волонтерська діяльність ґрунтується на принципах законності, гуманності, рівності, добровільності, безоплатності, неприбутковості» [11].

«Волонтер відповідно до Закону — це фізична особа, яка добровільно здійснює соціально спрямовану неприбуткову діяльність шляхом надання волонтерської допомоги» [11].

Волонтерами можуть бути громадяни України, іноземці та особи без громадянства, які законно перебувають в Україні і є дієздатними. Неповнолітні (віком від 14 до 18 років) можуть брати участь у волонтерській діяльності за згодою батьків (усиновлювачів), прийомних батьків, вихователів або опікуна.

Волонтерська діяльність в Україні регулюється Конституцією України, відповідними законами, міжнародними угодами, ратифікованими Верховною Радою України, а також іншими нормативно-правовими актами.

- Основою для створення українського законодавства, яке регулює волонтерську діяльність, стали міжнародні правові акти:

- Загальна декларація волонтерів, ухвалена 14 вересня 1990 року в Парижі на XI Всесвітній конференції Міжнародної асоціації добровольчих зусиль [37].

- Декларація про волонтерську діяльність, ухвалена в січні 2001 року на XVI Всесвітній конференції добровольців [25].

- Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами від 27 червня 2014 року № 984_011[за 37].

- Конвенція про сприяння транснаціональній довгостроковій волонтерській службі молоді, ухвалена Радою Європи 11 травня 2000 року [за 24, с.114-117].

Основними нормативними актами, які регулюють волонтерську діяльність в Україні, є закони України:

- «Про волонтерську діяльність» [11].
- «Про громадські об'єднання» [12].
- «Про благодійну діяльність та благодійні організації», «Про соціальні послуги» [13].
- «Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю» [14].
- «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб»[15].
- «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо сприяння розвитку волонтерської діяльності та діяльності неприбуткових установ та організацій в умовах збройної агресії Російської Федерації проти України»[16].

Основними законодавчими актами, що регулюють відносини, пов'язані з провадженням волонтерської діяльності в Україні, є:

- Конституція України [20].
- Закон України «Про волонтерську діяльність», який надає правове визначення волонтерству, визначає права та обов'язки волонтера, систему органів влади, що реалізують політику у сфері розвитку волонтерської

діяльності, а також особливості правового статусу волонтерів і діяльності організацій, які їх залучають[11].

-Закон України «Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю», де волонтери визначені як суб'єкти соціальної роботи із сім'ями, дітьми та молоддю [14];

-Закон України «Про соціальні послуги», відповідно до якого волонтери можуть залучатися до здійснення соціальної роботи та надання соціальних послуг [18].

-Закон України «Про громадські об'єднання» [12].

- Закон України «Про благодійну діяльність та благодійні організації»[13].

- Закон України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» визначає порядок і принципи взаємодії з волонтерами, благодійними організаціями та громадськими об'єднаннями з питань забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб [15].

Низка питань, пов'язаних з провадженням волонтерської діяльності, урегульована підзаконними нормативними актами, постановами Кабінету Міністрів України, наказами міністерств і відомств.

Важливим документом у сфері розвитку волонтерства стала «Національна стратегія сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2021– 2026 роки» [28] та ухвалений на її виконання «План заходів до 2024 року щодо реалізації Національної стратегії сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2021–2026 роки» [29], що містить, зокрема, низку заходів, направлених на розвиток волонтерства в Україні.

Постанова Кабінету Міністрів України від 19 серпня 2015 року № 60410 встановлює умови та порядок виплати одноразової грошової допомоги волонтерам у випадку їхньої загибелі, інвалідності, спричиненої пораненням або іншими обставинами, пов'язаними з волонтерською діяльністю під час військових конфліктів і заходів національної оборони [30].

Постанова Кабінету Міністрів України від 26 серпня 2020 року № 78311 встановлює повноваження Національної соціальної сервісної служби України як органу, відповідального за реалізацію державної політики в галузі розвитку волонтерської діяльності [31].

31 травня 2022 року Верховна Рада України ухвалила важливі рішення, що сприяють розвитку волонтерського руху та підтримують діяльність волонтерів у воєнних умовах. У результаті голосування депутати схвалили два ключові законопроекти:

1. Проект Закону про внесення змін до Закону України «Про волонтерську діяльність» (реєстр. № 7363), у якому прийнято за основу з доопрацюванням, що свідчить про готовність парламентаріїв внести зміни, які підвищують ефективність підтримки волонтерської діяльності та скорочення строку підготовки до другого читання вказує на терміновість прийняття змін у зв'язку з актуальними потребами, що виникають у ситуації війни [32].

2. Проект Закону про внесення змін до Податкового кодексу України (реєстр. № 7364), у якому прийнято за основу зі скороченим строком підготовки до другого читання, що демонструє пріоритетність питань, пов'язаних із розвитком волонтерської діяльності та підтримкою неприбуткових установ та зміни, що пропонуються, мають на меті створення більш сприятливих умов для волонтерів і організацій, які працюють у цій сфері в умовах збройної агресії Росії [34].

Ухвалення зазначених законопроектів відображає усвідомлення українським парламентом важливості підтримки волонтерського руху під час війни. В умовах збройного конфлікту волонтери виконують надзвичайно важливу роль у забезпеченні допомоги постраждалим і підтримці оборонних зусиль.

Пропоновані зміни в законодавстві можуть суттєво підвищити ефективність роботи волонтерів, зокрема шляхом надання податкових пільг

або інших форм підтримки, що важливо для неприбуткових організацій, які часто працюють на межі ресурсів.

Рішення Верховної Ради підтверджує стратегічний курс на співпрацю між державою та волонтерами, що є необхідним для побудови ефективної системи підтримки населення в умовах кризи.

Важливо враховувати, що реалізація змін потребує належного контролю та механізмів впровадження, аби уникнути зловживань і забезпечити реальну підтримку тим, хто потребує допомоги.

Таким чином, рішення Верховної Ради сприяє формуванню позитивного середовища для розвитку волонтерського руху в Україні, що є критично важливим у контексті війни та гуманітарної кризи.

У контексті збройної агресії Російської Федерації проти України волонтерський рух та неприбуткові організації зіткнулися з численними викликами. Виникла необхідність у створенні додаткових гарантій і можливостей для волонтерів під час війни. Таким чином, парламент об'єднав свої зусилля для вирішення актуальних потреб волонтерської діяльності в Україні.

У жовтні 2023 року Уряд затвердив постанову «Про реалізацію експериментального проєкту із запровадження комплексної соціальної послуги з формування життєстійкості». Головна мета реалізації експериментального проєкту полягає в зниженні загального рівня стресу та тривожності серед українців, розвитку навичок надання першої психологічної допомоги близьким (зокрема дітям та старшим членам родини), навчанні стресостійкості та запобіганні психологічній травматизації. Крім того, проєкт передбачає підготовку волонтерів і допомогу в координації їхньої діяльності. У кожній громаді буде введена посада координатора волонтерів, який сприятиме залученню волонтерів для надання необхідної допомоги тим, хто її потребує. Таким чином, реалізація проєкту сприятиме зміцненню та координації волонтерського руху на місцевому рівні [35].

РОЗДІЛ 2

МОТИВАЦІЯ ДО ВОЛОНТЕРСТВА В УМОВАХ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

2.1. Види мотивації до волонтерства

Дослідження мотивації волонтерів у воєнний час дає можливість розкрити психологічний портрет волонтера, його цінності та мотиваційні установки, а також з'ясувати, які фактори спонукають людей залучатися до волонтерської діяльності під час кризових ситуацій. Мотивація волонтерства — це складний і багатогранний феномен, який залежить від різноманітних особливостей та соціальних факторів. У вашому визначенні остаточно впливає, що саме спонукає людей до безоплатної діяльності в громадських організаціях у воєнний період, оскільки мотивація волонтерства є особливою індивідуальною характеристикою, сформованою на основі глибоких внутрішніх можливостей.

Для пояснення мотивації волонтерства можна звернутися до теорії мотивації Абрагама Маслоу, згідно з якою волонтерська діяльність пов'язана з потребами у самореалізації та соціальному визнанні. Багато волонтерів беруть участь у громадській діяльності, щоб задовольнити свої потреби у визнанні, соціальному статусі та самооцінці [1].

Відповідно до теорії Фредеріка Герцберга (1968), волонтерська діяльність може задовольняти потреби людини у виконанні роботи, яка є для неї значимою та цікавою. Мотивація волонтерів обґрунтовується на двох групах чинників: задоволення та незадоволення. На думку Герцберга, задоволеність волонтера пов'язана з внутрішніми факторами, такими як досягнення, визнання, здатність розвитку, відповідальність, а також із зовнішніми факторами, як-от матеріальна підтримка, престиж, статус та взаємодія з колегами [21, с.53-54].

Підсумовуючи різні підходи до визначення мотивації до волонтерської діяльності, можна сформулювати єдине визначення. Мотивація до волонтерства – це поєднання особистих і соціальних факторів, які впливають на вибір людини брати участь у безоплатній діяльності в організації чи громаді.

Мотиви волонтерів вивчають під час оцінки їхньої соціально-психологічної готовності до волонтерства, задоволеності власною діяльністю, а також при плануванні завдань для волонтерів. Варто підкреслити, що дослідники мають різні погляди на основні мотиви волонтерства. Серед волонтерів виділяють альтруїстичні та прагматичні мотиви. Так, найчастіше дослідники зазначають наступні:

1. Альтруїстичні мотиви:

- прагнення надавати безкорисливу допомогу,
- приносити користь людям,
- почуття повинності та морального обов'язку,
- служіння богу,
- внесок в розвиток свого району (регіону, країни),
- відчуття суспільного сенсу роботи,
- бажання відчувати себе потрібним, виразити солідарність до інших,
- відчувати моральне задоволення від своєї здатності змінити світ на краще,
- відчувати не даремності своїх зусиль тощо.

2. Прагматичні мотиви:

- професійний досвід,
- самовизначення, кар'єрне зростання,
- отримання нових знань, навичок,
- можливість вирішити особисті проблеми,
- спокута провини,
- знайомство з новими людьми,
- для розваг тощо.

Залучення добровольців до волонтерської діяльності — це складний і багатогранний процес, який вимагає від організацій, які працюють з волонтерами, глибокого розуміння соціально-психологічних особливостей тих, хто приймає безоплатно. Основну роль у цій країні мотивує людина до волонтерства. Розуміння її потреб, прагнення та переконання, що спонукають до участі у волонтерській роботі, дає можливість створити згуртовану команду, ефективно координувати волонтерів, реалізовувати соціальні проекти та забезпечувати сприятливі умови для їхньої діяльності.

Суспільство отримує значну допомогу зі збільшенням кількості волонтерів. Людей спонукають до волонтерства різні мотиви, які формуються під впливом як внутрішніх, так і зовнішніх чинників.

Внутрішні (особистісні) чинники, пов'язані з психологічними особливостями волонтера - його характером, уподобаннями, прагненнями та інтересами.

Зовнішні чинники, своєю чергою, формуються під впливом середовища: сім'ї, друзів, колег, а також відображають особливості установи, де людина займається волонтерською діяльністю. Це може бути психологічний клімат у колективі, підтримка з боку керівництва і колег, наявність навчальних програм та заходів, які заохочують волонтерів.

Внутрішні й зовнішні чинники мають постійний вплив на рішення людини зайнятися волонтерством [26].

Психолог Девід МакКлелланд запропонував теорію потреби, відповідно до якої поведінки людини потребує потреби у влади, досягнення

та приналежності. Враховуючи ці потреби, основні мотиви залучення до волонтерства також можна розділити на три категорії та запропонувати представникам кожного з них відповідні види діяльності [2, с.47-57].

У своїй роботі «Практичні рекомендації з перетворення волонтерів у міністрів» Джин Морріс Трамбауер, забезпечивши опитування понад двох тисяч волонтерів з різних країн, виокремив згадувані ними мотиви, які спонукають до участі у волонтерських програмах, а саме:

- знайомство з новими людьми;
- боротьба із самотністю;
- схвалення оточуючих людей;
- відчуття потрібності суспільству;
- заради розваги;
- причетність до вирішення важливих соціальних проблем;
- вираження творчої натури;
- набуття знань і практичних навичок;
- розширення власного світогляду;
- можливість для особистісного зростання;
- встановлення нових зв'язків та поява нових контактів, які в подальшому допоможуть у працевлаштуванні;
- можливість кар'єрного зростання;
- отримання рекомендацій для кар'єрного зростання чи навчання;
- організація змістовного дозвілля;
- розвиток умінь і навичок, які не використовуються на оплачуваній роботі;
- вираження релігійних переконань та прихильностей;
- вираження співчуття та солідарності з людьми, які потребують допомоги [36].

Аналізуючи мотиви участі у волонтерській діяльності, можна відзначити, що вони тісно пов'язані з основними потребами особистості.

Класифікація цих мотивів дає змогу глибше зрозуміти, що спонукає людей до безоплатної діяльності.

1. Потреба у визнанні. Ця потреба підкреслює важливість соціального схвалення. Люди прагнуть отримувати позитивну оцінку своєї праці та здібностей, що може стимулювати їхню активність у волонтерстві.

2. Потреба в досягненнях. Це результати про бажання бути значущими, виконуючи важливе завдання. Люди відчують задоволення від досягнень, що досягають їх мотивації до участі в соціальних проектах.

3. Потреба в самоконтролі. Люди бажають бути відповідальними за свої рішення та дії, що в контексті волонтерства надають їм почуття незалежності та самостійності.

4. Потреба в різноманітності. Бажання змінювати вид діяльності та уникати монотонності спонукає людей шукати нові виклики у волонтерській роботі.

5. Потреба в зростанні. Ця потреба відображає прагнення до особистісного розвитку та самовдосконалення. Волонтери активно прагнуть розширити свої знання та досвід.

6. Потреба в спілкуванні. Належність до групи та можливість взаємодіяти з іншими є адресами для багатьох волонтерів. Командна робота та колективні завдання дають їм відчуття приналежності.

7. Потреба в розвазі. Хоча це може здатися вторинним, потреба в розвазі і пригодах може бути потужним мотиватором, який спонукає людей долучатися до волонтерських ініціатив.

8. Потреба бути єдиним. Бажання відчувати свою унікальність і значимість також впливає на важливу роль у мотивації до волонтерства.

Серед окремо зазначених раціональних мотивів, важливо також врахувати відчуття емпатії та співчуття до тих, хто потребує допомоги. Дослідження мотивації добровольців показало, що молодь зазвичай шукає нефінансові вигоди, люди середнього віку прагнуть працювати в добре

організованих групах, а представники старшого покоління прагнуть психологічного комфорту.

В статті Н.А. Вайніловича «Чинники формування мотивації людини до здійснення волонтерської діяльності» пропонується власна класифікація мотивів волонтерства, яка охоплює кілька ключових категорій:

- Психологічні та духовні мотиви:
 - Боротьба із самотністю.
 - Відчуття необхідності.
 - Особистісний ріст.
 - Віра в бога.
 - Почуття моральної відповідальності допомагати іншим.
 - Спокута провини.
- Соціально-психологічні мотиви:
 - Потреба у почутті єдності з людьми.
 - Потреба у спілкуванні.
 - Вираження солідарності з іншими.
 - Розвиток комунікативних навичок.
- Емоційні мотиви:
 - Покращення емоційного стану.
 - Збереження морального задоволення від допомоги інших і можливості щось змінити.
- Соціальні мотиви:
 - Бажання внести свій вклад у розвиток місцевості.
 - Знайомство з новими людьми (розширення соціальних зв'язків)
 - Реалізація власних ідей та відчуття суспільного змісту своєї праці.
 - Відчуття патріотизму.
 - Подолання стереотипів.
 - Прохання друзів.
 - Приклад батьків.

- Корпоративний принцип.
- Освітньо-професійні мотиви:
 - Отримання нових знань, навичок та досвіду у вашій спеціальності.
 - Застосування знань на практиці.
 - Підготовка до кар'єри.
 - Безкоштовне навчання.
- Гедоністичні мотиви:
 - Розваги, відпочинок та дозвілля [4].

Таким чином, мотиви волонтерів можуть бути дуже різноманітними, і одна людина може мати відразу декілька з них. Рішення статистичним волонтером або продовжувати свою діяльність може залежати від домінування та активного мотиву в конкретний момент. Це означає, що тим, хто займається волонтерством, слід слідкувати, що те, що сьогодні зацікавити волонтера, завжди може втратити актуальність (наприклад, якщо певна потреба вже буде задоволена), і тоді його інтереси можливі.

Для задоволення потреб різних груп волонтерів потрібна певна тривала участь у волонтерській діяльності. На цій основі волонтери виділяються на тих, хто залучається на короткий і довгий терміни.

Для успішного розвитку волонтерського руху потрібен ряд умов: наявність групи однодумців, які є ініціаторами та координаторами волонтерської діяльності; врахування особливостей мотивації добровольців щодо участі у волонтерських програмах; створення сприятливого морального клімату та престижності, а також популяризація волонтерства як сучасної тенденції; залучення добровольців до діяльності, яка має для них значення; і використання волонтерства як засобу підвищення соціального статусу людини.

Відродження волонтерства в Україні є необхідним, оскільки це дієвий спосіб вирішення складних проблем окремих осіб, груп або довкілля, які часто виникають через недостатню увагу держави до суспільного блага.

Волонтерство надає кожному можливість покращити якість свого життя (через підвищення самоповаги, змістовності життя та його насиченості) та життя інших. Крім того, волонтери входять у соціальну сферу нові, креативні та сміливі ідеї для розв'язання найактуальніших і найскладніших проблем.

Координатори волонтерських програм повинні забезпечувати необхідні умови для роботи волонтерів, чітко усвідомлюючи, чим будуть задіяні волонтери та які ресурси необхідні для ефективної організаційної діяльності.

Проте в Україні не існує єдиної концепції волонтерського руху.

У соціальній роботі взаємини з клієнтом відвідуються професійними навичками та компетенцією, ціннісними установками, а також, більш детально, етичними нормами. Це формує "професійні межі" в роботі з клієнтами. Ці межі не є жорсткими та стабільними, вони залежать від професійних ролей, доступних ресурсів, конкретних ситуацій і клієнтів. Вони обмежують професійну відповідальність соціального працівника та допомагають захистити його особистість, потім під час взаємодії з клієнтом можуть виникати негативні враження, емоції, переживання, а також втома і визнання.

Діяльність волонтерів у меншій мірі регулюється професійними межами. На виплати від соціальних працівників, які можуть підтримувати емоційно нейтральне ставлення до клієнтів і залишатися певною мірою дистанційованими, волонтери постійно проявляють більшу емоційну зацікавленість у процесі допомоги. Більше того, волонтери часто мають лише поверхневу підготовку або взагалі не проходять її, що ускладнює їхнє усвідомлення професійних меж. Це робить їх більш вразливими від професіоналів.

2.2. Основні чинники мотивації до волонтерства під час російсько-української війни: результати опитування

Мотивація для волонтерства під час війни має вирішальне значення, оскільки вона дозволяє людям подолати страх і труднощі, щоб підтримати свою країну та тих, хто потребує допомоги. Основні мотиви, які спонукають людей займатися волонтерством, є надзвичайно сильними і глибокими.

По-перше, багато волонтерів відчувають сильні почуття патріотизму та відповідальності за майбутнє своєї країни. Це почуття відчуває їх допомогу армії, забезпечуючи військових необхідним. По-друге, бажання допомогти іншим, особливо тим, хто постраждав від війни, є важливою руйнівною силою.

Вивчення мотивів до волонтерства під час війни має велике значення, дозволяє краще розуміти, що спонукає людей допомогти іншим у критичний час, а також як підтримати та зберегти цей рух. Розуміючи мотивацію, можна створити умови, які будуть надихати більше людей до волонтерства та сприяти тривалій підтримці волонтерів, особливо в умовах високих ризиків та емоційного навантаження.

Характеристика дослідження. У якості методів дослідження було обрано анкетне онлайн-опитування (за допомогою Google-форми) осіб, які займаються волонтерською діяльністю і виступили експертами у нашому дослідженні. Дослідження проводилося протягом серпня – жовтня 2024 р.

Основними завданнями опитування було виявити основні чинники, що спонукають й мотивують до волонтерства під час російсько-української війни.

Анкета включала переважно запитання закритого типу, де респондент міг обрати з багатьох варіантів відповідей той, що найкращим чином відображає його думку, але й було надано можливість висловити власні погляди з кожного запитання [Додаток А]. Серед них волонтери громадського об'єднання «Замаскуй воїна» та Спільноти Святого Егідія м.Івано-Франківськ, волонтери м. Києва та інших організацій.

Участь в анкетному опитуванні прийняли 49 експертів, розподіл за віком можна побачити на рис.1. Переважна більшість волонтерів належать до

вікових груп 35-44 (32,7%) і 45-54 (34,7%), що свідчить про активну участь дорослих з досвідом у волонтерській діяльності.

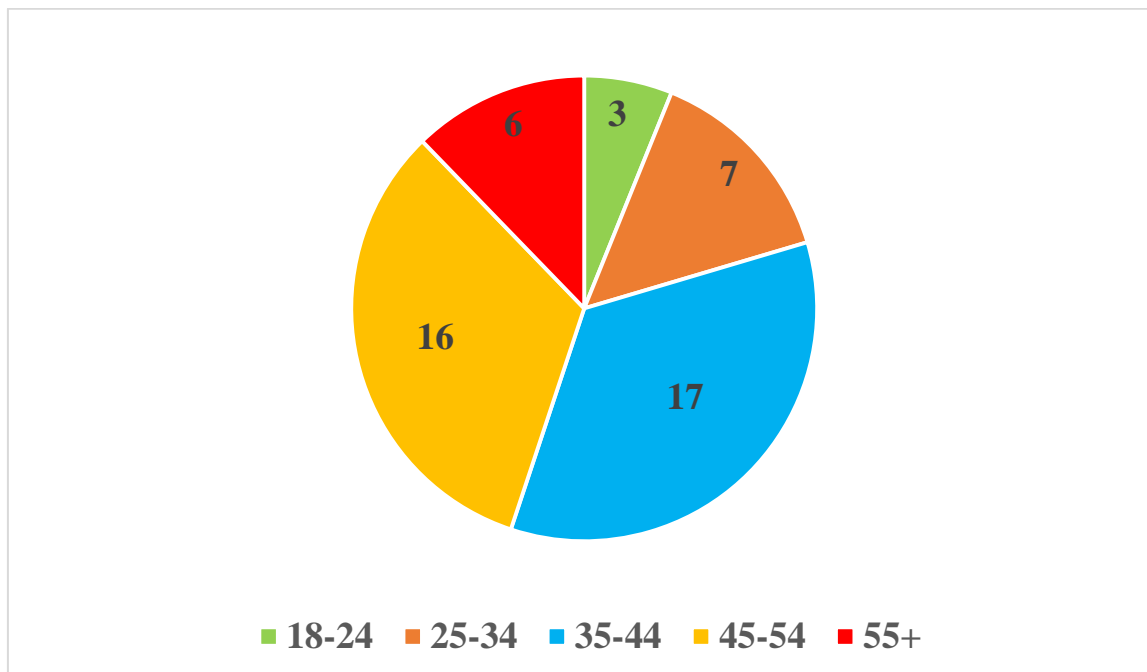

Рис.1. Вік експертів

За статтю респонденти розподілилися досить нерівномірно, що вказує на гендерний дисбаланс у волонтерській сфері. Жінки склали 85,7% опитаних - 42 особи, чоловіки – 14,3% - 7 осіб (див.рис.2).

Рис.2. Стать експертів

79,6% респондентів мають вищу освіту, що демонструє високий рівень освіченості волонтерів; 6,1% мають науковий ступінь, а ще один респондент зазначив наявність трьох вищих освіт.

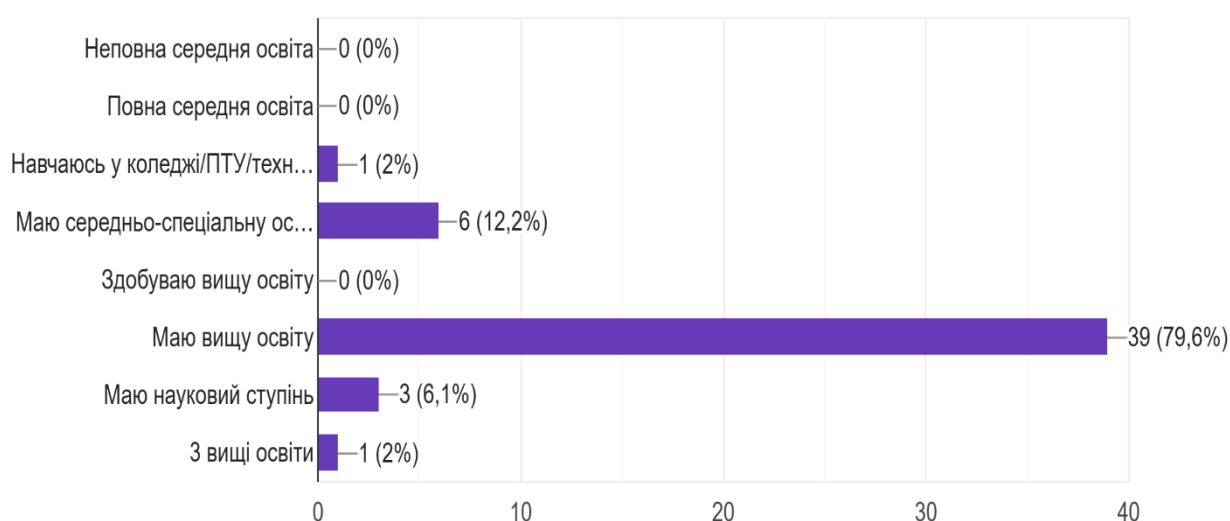

Рис.3. Рівень освіти респондентів

Одним із перших питань, які ми поставили в нашому дослідженні – це питання «Як довго ви займаєтесь волонтерством?» Відповідно висунутою

нами гіпотези, більшість опитаних доєдналися до волонтерства з початком повномасштабного вторгнення рф в Україну у лютому 2022 року (див рис.4.)

36,7% стали волонтерами після початку повномасштабного вторгнення, що підкреслює вплив війни на мотивацію до волонтерства; 61,2% займалися волонтерством до війни, хоча більшість з них робили це нерегулярно.

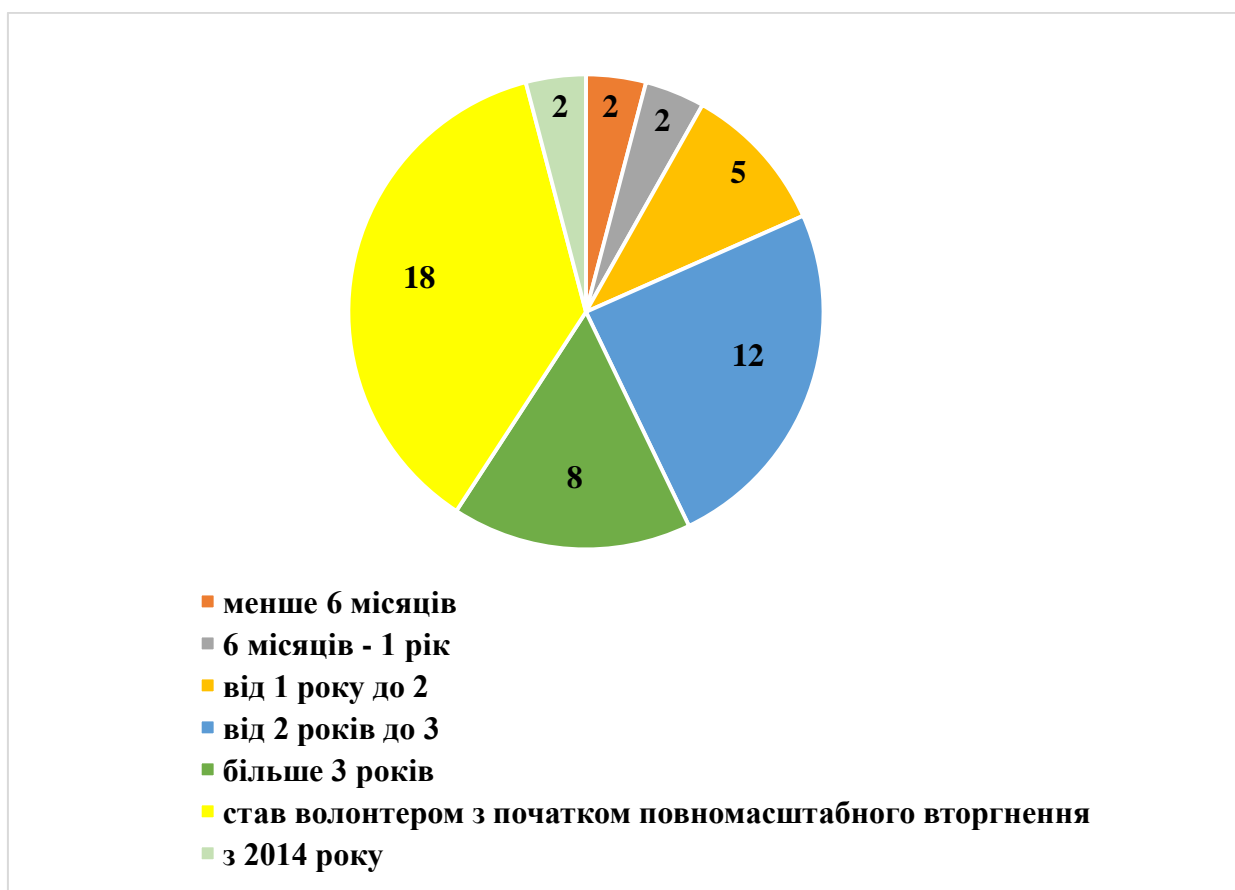

Рис.3. Здійснення волонтерської діяльності респондентами

Відповіді на запитання «Чи займалися ви волонтерською діяльністю до російсько-української війни?» розподілилися наступним чином: 51% опитаних ніколи до повномасштабного вторгнення рф в Україну ніколи не займалися волонтерською діяльністю, час від час волонтерством займалися 17 осіб, що становить 34,7%, 6 (12,2%) осіб постійно займалися та продовжують займатися волонтерством (див.рис.4).

Рис. 4. Чи займалися ви волонтерською діяльністю до російсько-української війни?

Основними видами волонтерської діяльності, які здійснюють наші експерти є: підтримка Збройних сил України (61,2%), плетіння сіток і виготовлення сухпайків (53,1%), надання гуманітарної допомоги (36,7%), та благодійність (36,7%). Надання психологічної підтримки, здійснення освітньої діяльності та надання першої медичної допомоги є менш актуальними для респондентів (див. рис.5).

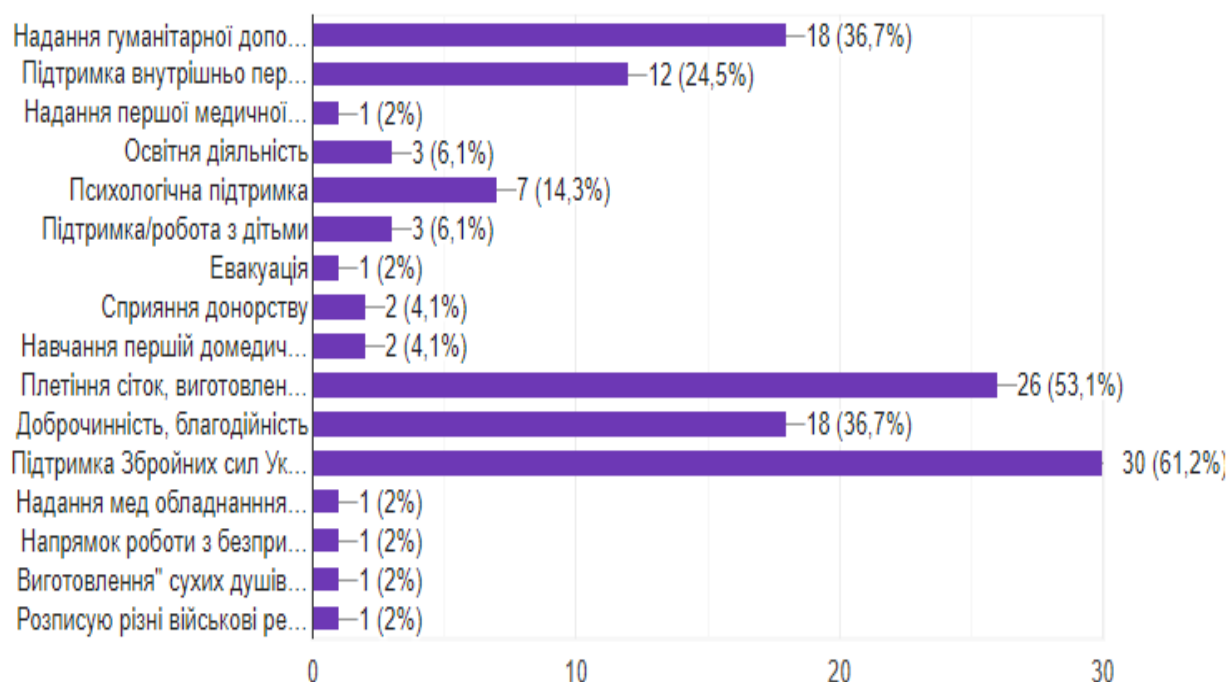

Рис. 5. Основні види волонтерської діяльності, що здійснюють респонденти

З метою виявлення чинників, що є найбільш важливими у виборі напрямку волонтерської діяльності, нами було поставлено запитання: «Які фактори є найбільш важливими для вас у виборі напрямку волонтерської діяльності?» (подаються в порядку актуальності):

- Можливість впливати на суспільні зміни.
- Можливість адресної допомоги.
- Змістовність роботи.
- Можливість навчання і розвитку для себе.
- Підтримка з боку суспільства/громадських організацій/благодійних фондів.
- Визнання і подяка.
- Особиста безпека.
- Підтримка донорів.
- Підтримка з боку держави.

Можливість впливати на суспільні зміни (53,1%) – це найчастіше вибраний фактор. Це свідчить про те, що багато волонтерів прагнуть бути причетними до позитивних змін у суспільстві.

Можливість адресної допомоги (49%) – також є важливим фактором, що свідчить про бажання надавати конкретну допомогу тим, хто її потребує.

Змістовність роботи (38,8%) – грає велику роль, оскільки волонтери хочуть відчувати, що їхня діяльність має сенс і приносить користь.

Можливість навчання і розвитку для себе (26,5%) – теж вагомий мотив, адже деякі волонтери бачать волонтерську діяльність як шанс для особистісного та професійного розвитку.

Підтримка з боку суспільства/громадських організацій (22,4%) – має значення для волонтерів, оскільки наявність підтримки може спонукати до більш активної діяльності.

Менш значущими факторами є визнання і подяка (12,2%), особиста безпека (8,2%), та підтримка з боку держави (6,1%).

Ці результати вказують на те, що мотивація волонтерів значною мірою пов'язана з прагненням приносити зміни і надавати змістовну допомогу, а не лише з зовнішніми винагородами чи підтримкою.

На запитання щодо спонук, які впливають на здійснення волонтерської діяльності саме під час російсько-української війни, відповіді респондентів були наступні (див.рис.6).

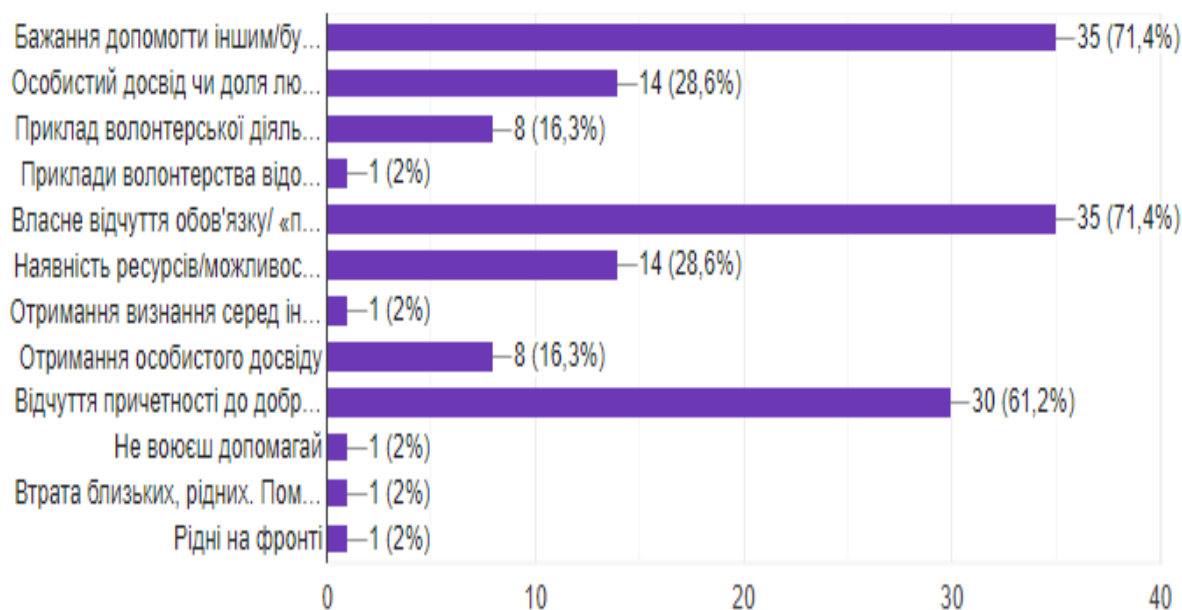

Рис.6. Мотиви здійснювати волонтерську діяльність під час війни

Як бачимо, найбільше волонтерів мотивує бажання допомогти іншим (71,4%), стільки ж (71,4%) відчувають обов'язок волонтерити та причетність до важливої справи (61,2%). Для більшості важливими факторами є можливість впливати на суспільні зміни (53,1%) та адресна допомога тим, хто її потребує (49%).

Як видно з відповідей, альтруїстичне бажання допомогти іншим мотивує більшість - 71,4 % волонтерів. Відчуття обов'язку, що також відноситься до моральних категорій, спонукає до волонтерства також 71,4 % опитаних. Відчуття причетності до доброї справи обрали 61,2 % респондентів.

Більшість респондентів (приблизно 71,5%) мають високий або достатній рівень мотивації до волонтерства. Це свідчить про значний рівень залученості та бажання допомагати, незважаючи на певні труднощі або зміни в мотивації у частини людей.

Щодо оцінки власної мотивації до волонтерства в умовах війни, експерти - волонтери надали наступні відповіді (див.рис.7).

Рис.7. Рівень особистісної мотивації експертів до волонтерства в умовах війни

Цікавими є відповіді експертів у розрізі того, що мотивація у певної кількості волонтерів знизилася через ряд причин, але жоден із опитуваних не обрав і не вказав відповідь щодо того, що мають низьку мотивацію до здійснення волонтерської діяльності, що є вагомим показником у такий, нелегкий для українського народу, час.

Для нас було цікавим також дізнатися у волонтерів чи стикалися вони з ситуаціями, коли опускалися руки й хотілося покинути волонтерство і з чим такі думки/бажання були пов'язані.

18,4% опитаних опинялись у ситуаціях, коли хотіли покинути волонтерську діяльність. Більше половини волонтерів стикаються з браком часу (61,2%) і емоційним вигоранням (55,1%). Особисті фінансові витрати (26,5%) теж спонукають волонтерів іноді задумуватися над завершенням діяльності, а розчарування в колегах (12,2%) може підкріпити певне власне виснаження та втому (див.рис.8).

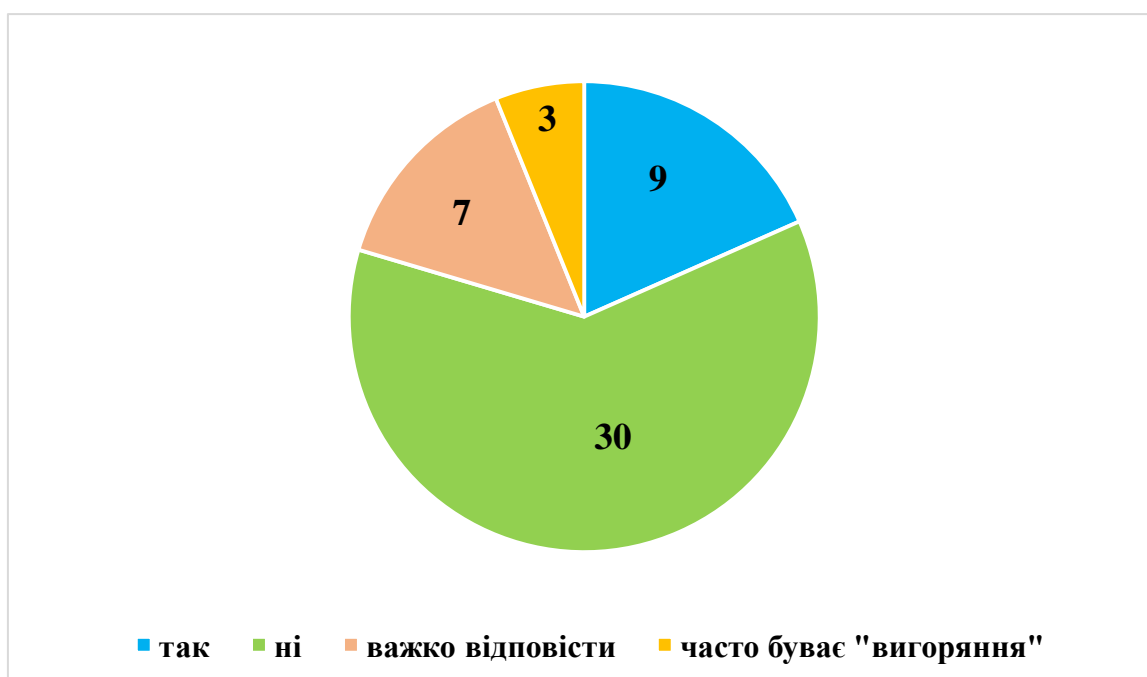

Рис. 8. Чи були ситуації під час війни, коли Ви хотіли покинути волонтерство?

Найбільш поширеними серед труднощів, які впливають на думки покинути волонтерство, є брак часу та емоційне вигорання (61,2% та 55,1% відповідно), особисті фінансові витрати- 26,5%, розчарування в колегах та органах влади- 26,5 %. Але також дуже приємно, що попри втому, виснаження, особисті проблеми, частина волонтерів твердо каже, що не мають жодних труднощів, які б спонукали їх навіть подумати над тим, щоб перестати волонтерити під час війни (див.рис.9).

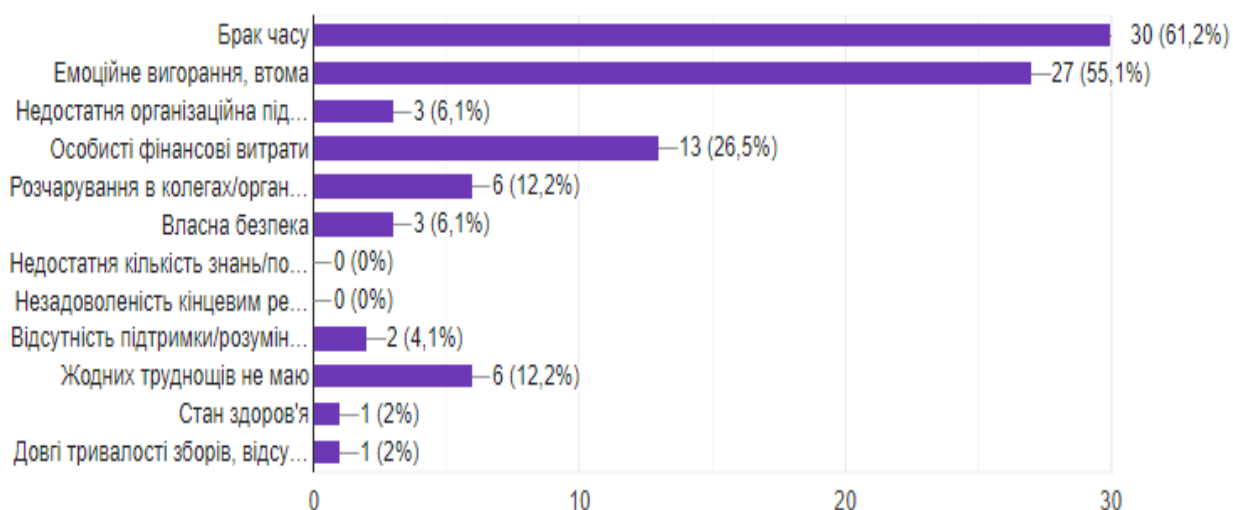

Рис. 9. Особисті труднощі під час здійснення волонтерської діяльності

Також нами було поставлено запитання щодо можливості покращення особистої волонтерської ефективності засобами певних ресурсів та інструментів: «Які інструменти чи ресурси, на вашу думку, покращили б вашу ефективність як волонтера?»

В питаннях потреб для покращення своєї волонтерської діяльності волонтери вказують на потребу в залученні більшої кількості учасників (53,1%) та широкій комунікації (30,6%). Доступ до сучасного обладнання та можливості підвищення кваліфікації також важливі в здійсненні ефективної волонтерської діяльності нарівні з тим, що і праця волонтера повинна бути оціненою з боку суспільства (див.рис.10).

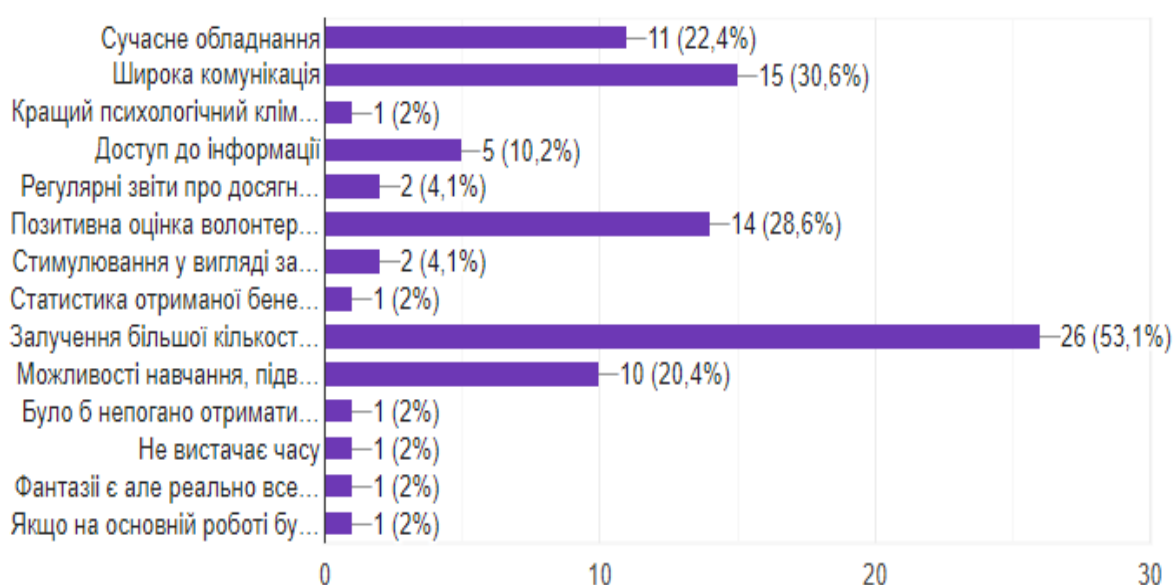

Рис. 10. Які інструменти чи ресурси, на вашу думку, покращили б вашу ефективність як волонтера?

В умовах війни волонтерів оточують різні соціальні групи, державні та недержавні діячі, установи, фонди; вони стикаються у своїй діяльності із великою кількістю дестабілізуючих факторів та демотиваторами, що можуть безпосередньо вплинути на їх роботу.

Отже ми поцікавилися у експертів-волонтерів, що ж може слугувати або виступити для них особисто демотиватором у здійсненні волонтерства саме під час війни.

Дуже різнопланові відповіді ми отримали на дане запитання: більшість респондентів заявили, що їх нічого не зможе демотивувати (17 осіб), однакова кількість обрала емоційну та фізичну втому (14 осіб) і, на жаль, корупцію (14 осіб). Неповага або недооцінка до волонтерської діяльності з боку оточення/суспільства (10 осіб), недостатня кількість матеріальних та людських ресурсів (9 осіб) та несправедливий розподіл допомоги (6 осіб) теж можуть слугувати демотиваторами для волонтерів.

Серед інших відповідей щодо демотиваторів зустрічалися також в невеликій кількості наступні відповіді: некомпетентність фахівців/спеціалістів, непорозуміння з колегами та однодумцями/керівництвом, особиста небезпека, відсутність підтримки з боку держави, відсутність підтримки з боку близьких, друзів та родичів тощо (див.рис.11).

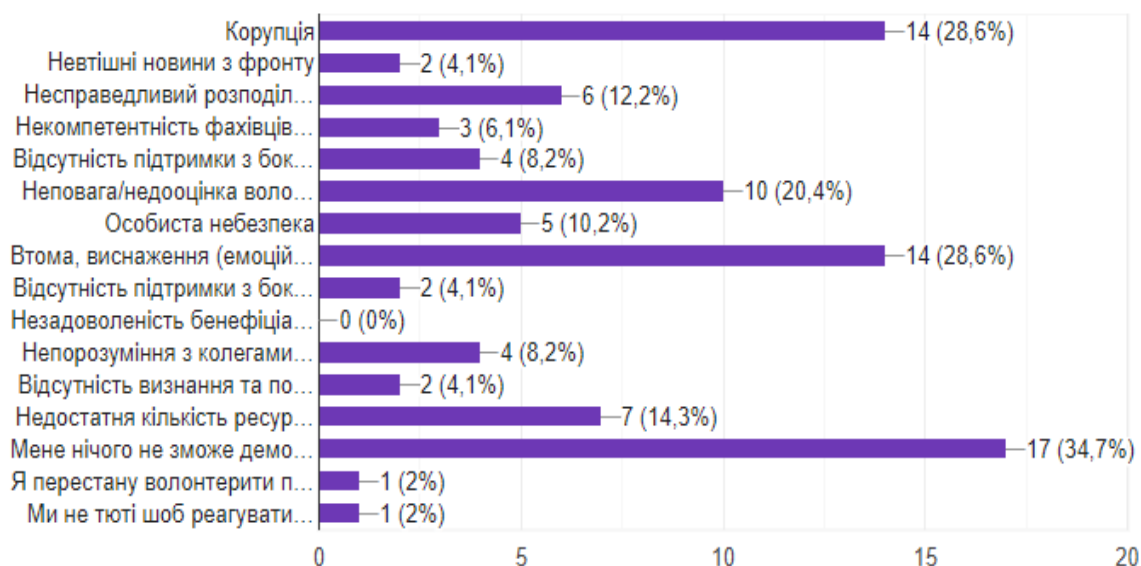

Рис. 11. «Що може стати для Вас демотиватором у здійсненні волонтерської діяльності під час російсько-української війни?»

Також волонтерам було поставлено запитання щодо того, чи впливає тривалість російсько-української війни на волонтерську діяльність в цілому (див рис.12) та на обсяги волонтерської допомоги зокрема (див.рис.13).

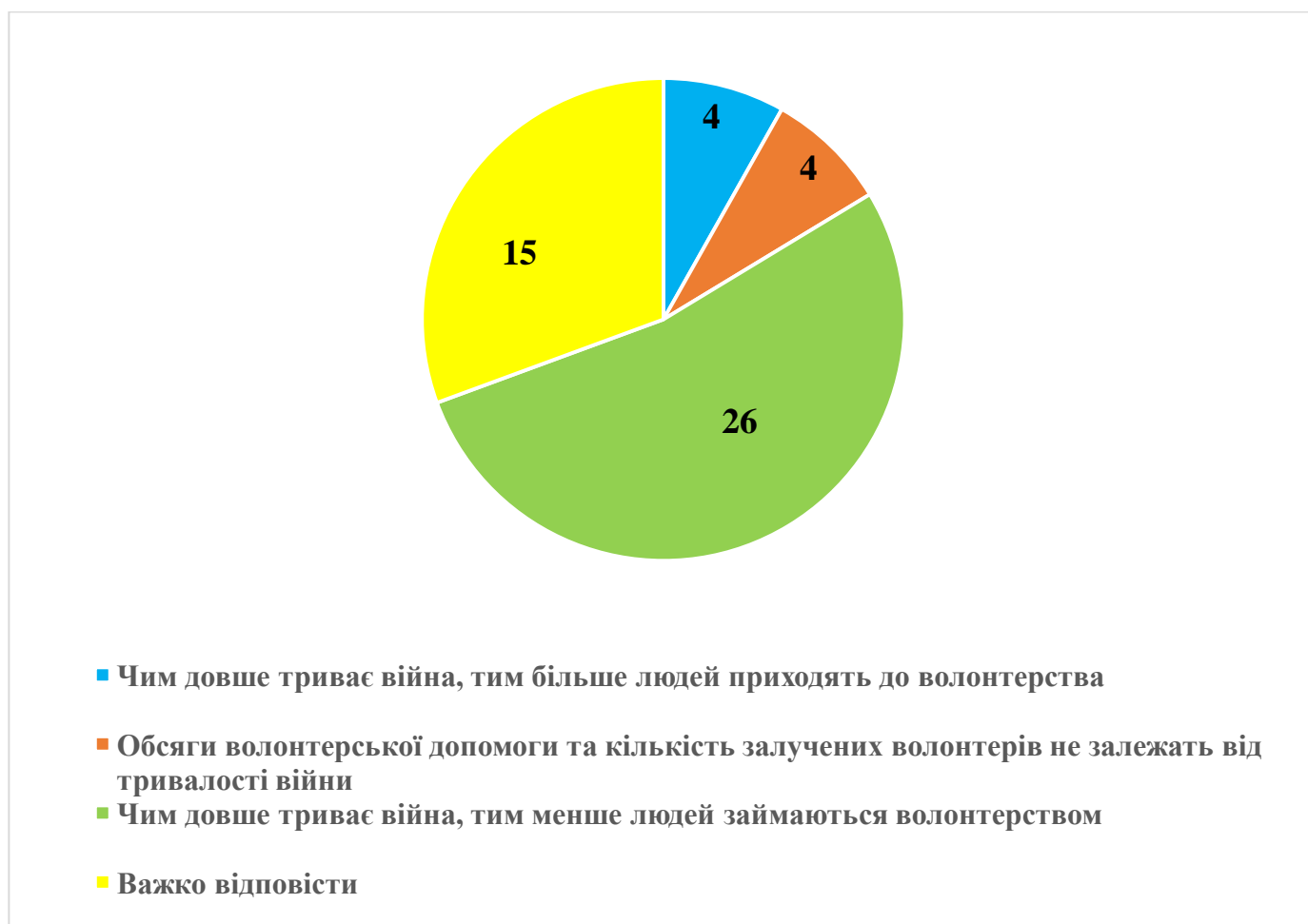

Рис.12. Вплив тривалості російсько-української війни на волонтерську діяльність українців

Рис.13. Вплив тривалості російсько-української війни на обсяги волонтерської допомоги

Наприкінці нашого дослідження ми надали змогу волонтерам дати відповіді на відкриті запитання, які стосувалися їхньої думки щодо напрямів волонтерської діяльності, яких бракує або недостатньо під час російсько-української війни та стосовно їх особистісних цілей або мрій, пов'язаних із волонтерством.

Серед найчастіших відповідей щодо того, що бракує сьогодні для здійснення волонтерської діяльності зустрічалися наступні відповіді (подаються в порядку актуальності):

- Брак донатів/коштів
- Недостатнє забезпечення військових (їжа, одяг, ресурси для ведення війни)
- Нестача та потреба в закладах реабілітації для військових
- Нестача житла для ВПО та тих, хто втратив житло

- Менталітет суспільства по відношенню до військових та інвалідів війни
- Нестача людських ресурсів.

Серед відповідей, котрі найчастіше зустрічалися у відповідях на запитання «Які ваші особисті цілі або мрії, пов'язані з волонтерством?» наступні (подаються в порядку актуальності):

- Перемога
- Бажання допомогти усім, хто цього потребує
- Збереження життя людей
- Збільшення кількості волонтерів для реалізації мирних цілей

Волонтерство в Україні, особливо в умовах війни, є складним і багатогранним явищем, яке з такою особистістю прагнення з відповіддю на суспільні виклики. Ця діяльність, наповнена глибокими почуттями – бажанням допомогти, проявом солідарності та вірою в майбутнє, що надзвичайно важливо у важкі часи. Втім, за цією благородною компенсацією залишаються значні труднощі. Волонтери часто стикаються з високим рівнем стресу, тривогого та постійним навантаженням. Постійний контакт із болем і слідуваннями іншими може спричинити нервові виснаження, що знижує їхню здатність продовжувати діяльність. Обмежене фінансування, нестача матеріалів і людських ресурсів значно ускладнюють їхні можливості. Волонтерам часто бракує сучасного обладнання чи доступу до важливої інформації тощо.

Іноді волонтерська діяльність відбувається через корупційні схеми, що підриває довіру людей, створюючи атмосферу недовіри та розчарування, яка може відштовхнути справжніх волонтерів. Буває, що волонтери стикаються з нерозумінням чи навіть негативним ставленням з боку оточування, що впливає на їхню мотивацію допомоги іншим. Дефіцит підтримки з боку держави чи суспільства також зменшує інтереси багатьох волонтерів до продовження своєї діяльності.

Волонтерство під час війни – це спосіб підтримки країни та людей у надзвичайно складних умовах. Волонтери допомагають армії, забезпечуючи

військові необхідними речами, як-від одягу, одягу, медичних засобів та обладнання. Вони також надають гуманітарну допомогу мирному населенню, яке постраждало від бойових дій: евакуюють людей із небезпечних зон, організовують харчування тощо. Окрім цього, волонтери надають психологічну підтримку, допомагаючи людям справлятися зі стресом та пережитими травмами. Волонтерська діяльність об'єднує людей і зміцнює суспільство, однак спільні дії заради іншої допомоги сприяють єдності. Також волонтери часто розширюють інформацію про проблему в країні, звертаючись до міжнародної спільноти, щоб звернути увагу на потреби та проблеми, з якими стикаються сьогодні українці.

В умовах збройної агресії Російської Федерації проти України волонтерський рух і неприбуткові організації зіткнулися з багатьма викликами. Постала потреба в забезпеченні додаткових гарантій і можливостей для волонтерів під час війни. Внаслідок цього парламент зосередив свої зусилля на вирішенні нагальних потреб, пов'язаних з волонтерською діяльністю в Україні.

ВИСНОВКИ

Волонтерство є шляхом до перемоги, оскільки воно забезпечує міцний тил, без якого неможливо успішно протистояти ворогу. Волонтери підтримують армію та допомагають забезпечити її всім необхідним, від амуніції до харчів і медичних засобів. Завдяки своїй допомозі військові можуть зосередитися на виконанні своїх завдань, не турбуючись про побутові речі.

Окрім цього, волонтерська допомога надзвичайно важлива для цивільного населення, яке постраждало від війни. Волонтери організують гуманітарну підтримку, евакуюють людей із небезпечних районів, забезпечують притулком і основними речами, допомагаючи зберегти моральний дух і впевненість у перемозі.

Слово «волонтер» прийшло з французької мови, де воно звучить як «volontaire». Це французьке слово походить від латинського «voluntarius», яке означає «добровільний».

Б. Молодецький описує волонтерство як безкоштовну допомогу, надану організаціям або групам, які потребують підтримки, без будь-якої матеріальної винагороди.

Аналіз характеристик волонтерської діяльності про її складний і багатогранний характер, який виходить за межі простого виконання безкоштовної праці. Основні ознаки волонтерства включають: відсутність фінансового прибутку, активну участь, добровільність, соціальну діяльність, громадське охоплення, правове регулювання витрачення власного часу, захист уразливих, ціль суспільної безпеки.

Для пояснення мотивації волонтерства ми зверталися до до теорій мотивації Абрагама Маслоу, теорії Фредеріка Герцберга, Девіда МакКлелланд та Джин Морріс Трамбауер.

На сьогодні волонтерські організації функціонують у 80 країнах світу, де близько 110 мільйонів людей беруть участь у добровільних програмах, які спрямовані на підтримку освіти, охорони здоров'я, екології, соціального захисту та інших галузей.

В Україні волонтерська діяльність регулюється Конституцією, відповідними законами, міжнародними угодами, ратифікованими Верховною Радою, а також іншими законодавчими актами.

Аналізуючи мотиви участі у волонтерській діяльності, можна відзначити, що вони тісно пов'язані з основними потребами особистості. Класифікація цих мотивів дає змогу глибше зрозуміти, що спонукає людей до безоплатної діяльності: потреба у визнанні, потреба в досягненнях, потреба в самоконтролі, потреба в різноманітності, потреба в зростанні, потреба в спілкуванні, потреба в розвазі, потреба бути єдиним.

Н. Вайніловича пропонує власну класифікація мотивів волонтерства: психологічні та духовні мотиви, соціально-психологічні мотиви, емоційні мотиви, соціальні мотиви, освітньо-професійні мотиви, гедоністичні мотиви.

Мотивація до волонтерства в умовах війни є надзвичайно важливою, оскільки вона допоможе людям подолати страх і труднощі для підтримки своєї країни та тих, хто її потребує.

Нами було проведено експертне опитування, під час якого було опитано 49 волонтерів, які погодилися взяти участь в дослідженні.

За результатами дослідження, ми можемо зробити наступні висновки:

- 79,6% респондентів мають вищу освіту, що демонструє високий рівень освіченості волонтерів; 6,1% мають науковий ступінь, а ще один респондент зазначив наявність трьох вищих освіт.
- 36,7% стали волонтерами після початку повномасштабного вторгнення, що підкреслює вплив війни на мотивацію до волонтерства;
- 51% опитаних ніколи до повномасштабного вторгнення РФ в Україну ніколи не займалися волонтерською діяльністю,

- основними видами волонтерської діяльності, які здійснюють наші експерти є: підтримка Збройних сил України, плетіння сіток і виготовлення сухпайків, надання гуманітарної допомоги та благодійність
- серед найбільш важливими факторами у виборі напряму волонтерської діяльності?» називалися: можливість впливати на суспільні зміни, можливість адресної допомоги, змістовність роботи, можливість навчання і розвитку для себе
- експерти вказали на певне зниження мотивації серед частини волонтерів з різних причин, однак жеден із опитаних нерезультат про низький рівень бажання займатися волонтерською діяльністю. Це є показником у цій непростій для країни ситуації
- 18,4% респондентів опинились у ситуаціях, коли виникало бажання залишити волонтерську діяльність. Більше половини волонтерів відчуває нестачу часу та емоційне визнавання. Особливості фінансових витрат також змушують деяких волонтерів задуматися про припинення діяльності, а розчарування в колегах може посилити почуття втоми
- у питаннях покращення своєї діяльності волонтери відзначають потребу у більшій кількості учасників волонтерського руху та розвиток ефективної комунікації; для успішної волонтерської роботи також потрібен доступ до сучасного обладнання, можливості підвищення кваліфікації, праця волонтерів має отримувати належне визнавання
- жодний фактор не здатний демотивувати волонтерити, як вказали 17 осіб; водночас така сама кількість респондентів назвали емоційну і фізичну втому (14 осіб) та, на жаль, корупцію (14 осіб) як фактори демотивації. Неповага чи недооцінка волонтерської діяльності з боку суспільства (10 осіб), порушення матеріальних і людських ресурсів (7 осіб) та несправедливий розподіл допомоги (6 осіб) також можуть стати причинами зниження мотивації у волонтерів

- серед того, чого бракує сьогодні для здійснення волонтерської діяльності волонтери називали: брак донатів/коштів, недостатнє забезпечення військових (їжа, одяг, ресурси для ведення війни), потреба в закладах реабілітації для військових, нестача житла для ВПО та тих, хто втратив житло та інше
- серед особистих цілей та мрій, що пов'язані з волонтерством найбільше зустрічалися відповіді: Перемога, бажання допомогти усім, хто цього потребує, збереження життя людей, збільшення кількості волонтерів для реалізації мирних цілей.

Волонтерська діяльність також об'єднує суспільство, оскільки вона гуртує людей навколишньої спільної мети, сприяючи єдності та згуртованості, що є все більше для перемоги. Залучення волонтерів до інформування міжнародної спільноти дозволяє отримати підтримку на світовій арені, яка може бути вирішальною в критичних ситуаціях.

Таким чином, волонтерство стає частиною всенародної боротьби, забезпечуючи тил, зміцнюючи суспільство та сприяючи міжнародній підтримці – все це наближає країну до перемоги.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрусишин Б. Піраміда потреб абрахама маслоу (теорія мотивації) та її недоліки з погляду сучасності. URL: <https://ena.lpnu.ua:8443/server/api/core/bitstreams/2f8a46ee-b79d-48db-a864-ccb36b47e084/content>
2. Болотова В. О., Ляшенко Н. О., Байдак Т. М. Волонтерська діяльність в Україні як вид соціальної активності// ГРАНІ. Том 21. № 9, 2018. С.47-57. URL: <https://grani.org.ua/index.php/journal/article/download/1232/1239/>
3. Бондаренко А., Вдовцов Ю. Посібник по роботі з волонтерами. Київ, 2021. 164 с. URL: https://caritas.ua/wp-content/uploads/2022/02/5_ukr_digital_whole.pdf
4. Вайнілович Н.А. Чинники формування мотивації людини до здійснення волонтерської діяльності. URL: <https://visnyk-psp.kpi.ua/article/view/121311>
5. Вашкович В. В. Генеза волонтерства як суспільного явища та його правове відмежування від суміжних категорій // Правова держава. № 28, 2017. С.39-44. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/20605/1/Генезис%20волонтерства.pdf>
6. Вашкович В.В. Адміністративно-правове забезпечення волонтерства як складова соціальної функції держави Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право». Де ржавний вищий навчальний заклад «Ужгородський національний університет», Міністерство освіти і науки України. Ужгород, 2018. URL: <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/18464>

7. Волонтерська діяльність в Україні. Організація під час дії військового стану. URL: <https://jurkniga.ua/contents/volonterska-diyalnist-v-ukraini-organizatsiya-pid-chas-dii-voienno-go-stanu.pdf>
8. Волонтерський рух в Україні під час проведення антитерористичної операції: історія, стан, проблеми. URL: http://ipzn.org.ua/wp-content/uploads/2017/12/Volonterskyj-ruh-pid-chas-ATO.pdf?fbclid=IwAR1fCRw5PX6iAe_L7nYUSeFQ39FksbrtgS3GZPaIinItHO_o_B2enY_gIGlo
9. Гуртова К.М. Особливості здійснення волонтерської діяльності в Україні // Сучасні проблеми правового, економічного та соціального розвитку держави. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/5e7e081d-2121-4a0d-ad28-56f30766bc1c/content>
10. Загальна декларація волонтера (2001). URL: https://moodle.znu.edu.ua/pluginfile.php/635968/mod_resource/content/1/Загальна%20декларация%20волонтерів.pdf
11. Закон України «Про волонтерську діяльність». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3236-17#Text>
12. Закон України «Про громадські об'єднання». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4572-17#Text>
13. Закон України «Про благодійну діяльність та благодійні організації» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5073-17#Text>
14. Закон України «Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2558-14#Text>
15. Закон України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1706-18#Text>
16. Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо сприяння розвитку волонтерської діяльності та діяльності неприбуткових установ та організацій в умовах збройної агресії Російської

- Федерації проти України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2520-20#Text> .
17. Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо деяких питань оподаткування благодійної допомоги» URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1668-18>
18. Закон України «Про соціальні послуги». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#Text>
19. Історія волонтерського руху. URL: <https://smaidan.jimdofree.com/%D0%BF%D1%80%D0%BE-%D0%BD%D0%B0%D1%81/%D1%80%D0%BE%D0%B1%D0%BE%D1%82%D0%B0-%D0%B2%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%BD%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%B0/%D1%96%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%80%D1%96%D1%8F%D0%B2%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%BD%D1%82%D0%B5%D1%80%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%B0/>
20. Конституція України. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/constitution>
21. Конспект лекцій з курсу “Теорія мотивації” / Укладач О.В. Прокопенко. Суми: Вид-во СумДУ, 2006. 171 с. с.53-54. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/43225/3/Konspekt_lekciy_Teoriya_motivatcii_Olga_Prokopenko.pdf;jsessionid=78D4B574435F1D16DE46B417EEE949AF
22. Книщенко Н.П. Статус сучасного українського волонтерського руху. URL: https://keui.wordpress.com/wp-content/uploads/2015/04/21_knyshenko.pdf
23. Кулик М. М., Дуров Б. С. Волонтерство та добровольчий рух як соціокультурні явища. URL: https://keui.wordpress.com/wp-content/uploads/2015/04/27_kulyk_durov.pdf

24. Мазій І.В. Аналіз міжнародних документів у сфері волонтерського руху. Інвестиції: практика та досвід. № 8/2018. С.114-117. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/8_2018/25.pdf
25. Мазій І. В. Державне регулювання розвитку волонтерської діяльності в Україні щодо посилення обороноздатності держави . Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата наук з державного управління за спеціальністю 25.00.05 “Державне управління у сфері державної безпеки та охорони громадського порядку”. Хмельницький університет управління та права, Хмельницький, 2019. URL: http://old.univer.km.ua/doc/dis_maziy.pdf
26. Менеджмент волонтерських програм: посібник для підготовки менеджерів волонтерських програм / За заг. ред. Т.І. Сила, Т.Л. Лях; авт. кол.: Т. Журавель, Т. Лях, К. Пуха та ін. К.: ФОП Буря О.Д., 2020. 174 с. URL: <https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/migration/ua/UA-UNDP-volunteering-programmes.pdf>
27. Міненко Г. М. Волонтерський рух: становлення та розвиток /Г. М. Міненко, А. Л. Ігнатуша // Освіта України в умовах військового конфлікту на Донбасі : с. Усі матеріали української науки-практичної конференції (м. Лисичанськ 27 лютого 2017 р.). – Лисичанськ : ВП «Лисичанський педагогічний коледж Луганського національного університету ім Тараса Шевченка». – Лисичанськ : ФОП Чернов О. Г. – 2017 рік. – С. 133–137. URL: <https://dspace.luguniv.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/2025/Minenko.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
28. «Національна стратегія сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2021–2026 роки». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/487/2021#Text>
29. «План заходів до 2024 року щодо реалізації Національної стратегії сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2021–2026 роки». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/160-2023-%D1%80#Text>

30. Постанова Кабінету Міністрів України від 19 серпня 2015 року № 60410. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/604-2015-%D0%BF#Text>
31. Постанова Кабінету Міністрів України від 26 серпня 2020 року № 78311. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/783-2020-%D0%BF#Text>
32. Проект Закону про внесення змін до Закону України «Про волонтерську діяльність» (реєстр. № 7363). URL: <https://www.rada.gov.ua/news/razom/223449.html>
33. Проект Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо волонтерської діяльності». URL: <https://zmina.ua/wp-content/uploads/sites/2/2021/06/analiz-zakonoproektu-4521-pro-volonterstvo.pdf>
34. Проект Закону про внесення змін до Податкового кодексу України (реєстр. № 7364). URL: <https://itd.rada.gov.ua/billinfo/Bills/Card/39573>
35. Постанова Кабінету Міністрів України «Про реалізацію експериментального проекту із запровадження комплексної соціальної послуги з формування життєстійкості». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1049-2023-%D0%BF#Text>
36. Процедура створення волонтерської програми. URL: https://moodle.znu.edu.ua/pluginfile.php/844067/mod_resource/content/1/лекція%204.pdf
37. Путівник волонтерства в Україні: законодавство, менеджмент, найкращі практики. К., 2023. URL: <https://cedem.org.ua/wp-content/uploads/2023/12/Putivnyk-z-volonterstva-v-Ukrayini.pdf>
38. Рикун М. Чинники, що впливають на мотивацію до волонтерської діяльності в громадських організаціях в умовах війни. URL: <https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/f9a91bc2-1bfc-416e-b7ba-121de446d970/content>
39. Сидоренко О. Волонтерський рух у світі та в Україні. URL: <http://www.apppsychology.org.ua/data/jrn/v10/i28/38.pdf>

40. Сучасні проблеми правового, економічного та соціального розвитку держави. С.139-140. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/5e7e081d-2121-4a0d-ad28-56f30766bc1c/content>
41. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами від 27 червня 2014 року № 984_011. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text
42. Указ Президента України Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 13 квітня 2014 року "Про невідкладні заходи щодо подолання терористичної загрози і збереження територіальної цілісності України" URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/405/2014>
43. Яцюк Т. С. Теоретико-правова та історична характеристика інституту волонтерства в Україні: сучасний вимір. Науково-інформаційний вісник Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького: Журнал. Серія Право. Івано-Франківськ: Редакційно-видавничий відділ Університету Короля Данила, 2023. Вип. 15 (27). Т. 1. С. 112-119. URL: <https://visnyk.iful.edu.ua/wp-content/uploads/2023/03/Яцюк.pdf>

ДОДАТКИ

Додаток А

Анкета для виявлення основних чинників мотивації до волонтерства під час російсько-української війни

Шановні волонтери!

Просимо Вас узяти участь у дослідженні щодо основних мотивів та чинників вашої діяльності під час російсько-української війни та відповісти на запитання даної анкети.

Нам дуже важливо дізнатися саме Вашу думку! Ваші відповіді допоможуть краще зрозуміти мотивацію волонтерів і вдосконалити підтримку та організацію волонтерської діяльності.

Ваші відповіді є анонімними, не передаватимуться третім особам і будуть використані тільки в узагальненому вигляді.

Дякуємо Вам за приділений час.

Ваш вік (повних років)

- 18-24
- 25-34
- 35-44
- 45-54
- 55+
- Ваш варіант _____

Ваша стать

- Ж
- Ч
- Ваш варіант _____

Рівень вашої освіти (можливо кілька варіантів відповідей):

- Неповна середня освіта
- Повна середня освіта
- Навчаюсь у коледжі/ПТУ/технікумі
- Маю середньо-спеціальну освіту
- Здобуваю вищу освіту
- Маю вищу освіту
- Маю науковий ступінь
- Інше _____

1. Як довго ви займаєтеся волонтерством?

- Менше 6 місяців
- 6 місяців - 1 рік
- Від 1 до 2 років
- Від 2 до 3 років
- Більше 3 років
- Став(ла) волонтером з початком повномасштабного вторгнення
- Ваш варіант _____

2. Чи займалися ви волонтерською діяльністю до російсько-української війни?

- Ні, ніколи
- Так, постійно
- Час від часу
- Ваш варіант _____

3. Які основні види волонтерської діяльності ви особисто здійснюєте сьогодні? (виберіть усі, що підходять)

- Надання гуманітарної допомоги тим, хто потребує (одяг, речі першої необхідності, продукти харчування тощо)
- Підтримка внутрішньо переміщених осіб
- Надання першої медичної допомоги
- Освітня діяльність
- Психологічна підтримка
- Підтримка/робота з дітьми
- Евакуація
- Сприяння донорству
- Навчання першій домедичній/медичній допомозі

- Плетіння сіток, виготовлення сухпайків тощо
- Добročинність, благодійність
- Підтримка Збройних сил України (донати, збори, забезпечення)
- Інше (вказіть, що саме) _____

4. Які фактори є найбільш важливими для вас у виборі напряму волонтерської діяльності? (виберіть усі, що підходять)

- Можливість адресної допомоги
- Можливість навчання і розвитку для себе
- Можливість впливати на суспільні зміни
- Змістовність роботи
- Визнання і подяка
- Підтримка з боку держави
- Підтримка з боку суспільства/громадських організацій/благодійних фондів
- Підтримка донорів
- Особиста безпека
- Інше (вказіть що саме) _____

5. Що спонукає вас бути волонтером саме зараз, під час російсько-української війни? (виберіть усі, що підходять)

- Бажання допомогти іншим/бути корисним
- Особистий досвід чи доля людей, які постраждали
- Приклад волонтерської діяльності близьких/рідних/друзів
- Приклади волонтерства відомих/публічних людей
- Власне відчуття обов'язку/ «поклик серця»
- Наявність ресурсів/можливостей/часу
- Отримання визнання серед інших
- Отримання особистого досвіду
- Відчуття причетності до доброї/важливої справи
- Інше (вказіть що саме) _____

6. Як ви оцінюєте власну мотивацію до волонтерства під час війни?

- Низька
- Достатня
- Висока
- Була низькою, але збільшилася
- Була високою, але знизилася
- Важко відповісти

- Ваш варіант _____

7. Чи були ситуації під час війни, коли Ви хотіли покинути волонтерство?

- Так
- Ні (*переходьте до питання 9*)
- Важко відповісти

8. З чим такі ситуації були пов'язані? (виберіть усі варіанти, що підходять)

- Фізична втома
- Емоційне вигорання
- Обезцінювання волонтерської діяльності оточенням
- Ситуації корупції у волонтерстві
- Ваш варіант _____

9. З якими особистими труднощами Ви найчастішими зіштовхуєтесь під час здійснення волонтерської діяльності? (виберіть усі варіанти, що підходять)

- Брак часу
- Емоційне вигорання, втома
- Недостатня організаційна підтримка
- Особисті фінансові витрати
- Розчарування в колегах/організаторах/інших волонтерах
- Власна безпека
- Недостатня кількість знань/потреба у навчанні
- Незадоволеність кінцевим результатом власної діяльності
- Відсутність підтримки/розуміння близьких та рідних
- Інше (вказіть що саме) _____

10. Які інструменти чи ресурси, на вашу думку, покращили б вашу ефективність як волонтера? (виберіть усі варіанти, що підходять)

- Сучасне обладнання
- Широка комунікація
- Кращий психологічний клімат в колективі
- Доступ до інформації

- Регулярні звіти про досягнення
- Позитивна оцінка волонтерської діяльності з боку суспільства
- Стимулювання у вигляді заохочень або винагороди
- Статистика отриманої бенефіціарами адресної допомоги
- Залучення більшої кількості волонтерів
- Можливості навчання, підвищення кваліфікації
- Інше (вкажіть що саме) _____

11. Що може стати для Вас демотиватором у здійсненні волонтерської діяльності під час російсько-української війни? (виберіть усі варіанти, що підходять)

- Корупція
- Невтішні новини з фронту
- Несправедливий розподіл допомоги
- Некомпетентність фахівців/спеціалістів
- Відсутність підтримки з боку держави
- Неповага/недооцінка волонтерської діяльності з боку оточення/ суспільства
- Особиста небезпека
- Втома, виснаження (емоційне, фізичне)
- Відсутність підтримки з боку близьких, рідних, друзів
- Незадоволеність бенефіціарів
- Непорозуміння з колегами та однодумцями/керівництвом
- Відсутність визнання та подяки
- Недостатня кількість ресурсів (матеріальних, людських тощо)
- Мене нічого не зможе демотивувати
- Ваш варіант _____

12. На вашу думку, чи впливає тривалість російсько-української війни на волонтерську діяльність українців?

- Чим довше триває війна, тим більше людей приходять до волонтерства
- Обсяги волонтерської допомоги та кількість залучених волонтерів не залежать від тривалості війни
- Чим довше триває війна, тим менше людей займаються волонтерством
- Важко відповісти
- Ваш варіант _____

13. На вашу думку, чи впливає тривалість російсько-української війни на обсяги волонтерської допомоги?

- Потреба у волонтерській допомозі постійно зростає
- Обсягів волонтерської допомоги на сьогодні достатньо
- Чим довше триває війна, тим менше потрібно волонтерської допомоги
- Тривалість війни на пряму пов'язана із збільшенням волонтерської допомоги та потребами людей
- Важко відповісти
- Ваш варіант _____

14. Яких напрямів волонтерської діяльності, на Вашу думку, бракує/недостатньо під час російсько-української війни?

15. Які ваші особисті цілі або мрії, пов'язані з волонтерством?

Дякуємо за відповіді! Дякуємо за Вашу нелегку працю!
Бережіть себе та Ваших близьких!
Слава Україні!